

**ИНСТИТУТ ПО ФИЛОСОФИЯ И СОЦИОЛОГИЯ
БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ**

**УТВЪРДИЛ:
ДИРЕКТОР НА ИФС :
ПРОФ. ДСН ЕМИЛИЯ ЧЕНГЕЛОВА**

**КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА
НА ДОКТОРСКА ПРОГРАМА**

НАУЧНА ОБЛАСТ: 2. ХУМАНИТАРНИ НАУКИ

ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ: 2.3. ФИЛОСОФИЯ

ДОКТОРСКА ПРОГРАМА: ИСТОРИЯ НА ФИЛОСОФИЯТА

ОБРАЗОВАТЕЛНА И НАУЧНА СТЕПЕН: ДОКТОР

ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ: ДОКТОР ПО ФИЛОСОФИЯ

СРОК НА ОБУЧЕНИЕ: 3 (три) / или 4 (четири) ГОДИНИ

ФОРМА НА ОБУЧЕНИЕ: РЕДОВНА / САМОСТОЯТЕЛНА ЗАДОЧНА

СОФИЯ 2024

1. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА ДОКТОРСКАТА ПРОГРАМАТА

Специалност „Философия” предлага програма за обучение на докторанти в образователната и научна степен „Доктор” в научната специалност „История на философията”. Програмата е предназначена както за магистри, завършили философия, така и за по-широк кръг получили висше образование в областта на хуманитаристиката.

Основните цели на докторската програма „История на философията” в Института по философия и социология са свързани с подготовката на историци на философията, които биха получили успешна реализация в България и в чужбина чрез включване в широк кръг дейности: 1) изследователи в научни организации и университети; 2) преподаватели във висши учебни заведения; 3) експерти в правителствени и неправителствени организации.

Целта на философската колегия в ИФС-БАН е да утвърди докторантурата като основна форма за организирана подготовка на висококвалифицирани кадри в областта на философията. В духа на изискванията на Болонския процес учените-философи последователно работят за задълбочено усвояване от страна на докторантите на систематизирани знания в областта на история на философията и за овладяване на основните умения и методи за самостоятелни научни изследвания. Това е част от българското присъствие в европейското културно пространство. Акцентът в обучението на докторантите се поставя и върху изграждането на способности за критично мислене, умения за творческо интерпретиране и изграждане на собствени тези. Внимание се отделя на формирането на докторантите като млади учени, притежаващи способност за свободна комуникация не само с колеги от професионалната общност, но и с по-широка аудитория, както на национално ниво, така и в балкански и общоевропейски контекст.

2. ЦЕЛИ НА ДОКТОРСКАТА ПРОГРАМА

Целта на докторантурата по научната специалност „История на философията” е да бъдат подготвени висококвалифицирани кадри с доказан научен потенциал, които със знания и научно-изследователски умения да допринасят за анализ на културно- историческото и философското наследство в България в съответствие с нейното присъствие в европейски културен контекст. Защитилите докторска степен могат да се реализират в много области на съвременния живот у нас и чужбина: наука, образование, културна сфера, управленски дейности, проектна дейност и мн. др.

3. ОБЩА КВАЛИФИКАЦИЯ И СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ НА ПРОГРАМАТА

В теоретичен план докторската програма по “История на философията” проследява историята, съвременното състояние и съществуващите тенденции в областта на историко-

философските изследвания в България и в световен план. Тя включва два проблемни кръга, свързани с изследователската работа на обучаващото звено (секция “История на философските и научните идеи”) : история на философията и българска философска култура. Първият от тях засяга световната история на философията, нейните основни направления и представители, спецификата на техните интерпретации, философските рецепции в национален и интерконтинентален план и като диалог между Изтока и Запада. В него се включват също така исторически и историографски проучвания върху всички аспекти на научната дейност като развитие на научните идеи, научните институции и научните комуникации в българската наука у както и в балкански и европейски контекст.

Вторият от тях е фокусиран върху историята на българската философска култура и публичност, нейните периоди, акценти, най-ярки представители, видове рецепции, както и специфичните проекции на философските идеи в областта на изкуството и културата. Особено внимание се отделя на изследвания, отразяващи динамиката на свое и чуждо, приноса на български мислители, получили признание на световната философска сцена, както и на ролята на философските идеи при формирането на национална идентичност.

Докторската програма към секция „История на философските и научните идеи“ е призвана да подготви компетентни кадри в областта на общата история на философията; българската философска култура; полето на философските влияния и рецепции; интердисциплинарни области, формирани от проекцията на идеи между философия и литература, философия и наука, философия и изкуство.

4. УСВОЕНИ ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И КОМПЕТЕНТНОСТИ СЪГЛАСНО НАЦИОНАЛНАТА КВАЛИФИКАЦИОННА РАМКА

4. 1. Знания (теоретически и/или фактологически)

Докторантите, завършили докторската програма по “История на философията” трябва да притежават систематизирани знания в областта на световната история на философията, българската философска култура, спецификата на селекцията, реципирането и интерпретацията на философските идеи, за прилагане на критичен анализ и изграждане на собствени тези. Да са овладели методи, свързани с реализацията на научно изследване по философия. Да придобиват знания на най-високо ниво както в областта на философията, така и в близки до нея хуманитарни области, културата и изкуството. Да изграждат способност за разширяване и проблематично изменение на съществуващи знания в областта на философията, както в теоретичен плана, така и с оглед на тяхното социално адаптиране и конкретно приложение.

4. 2. Умения (познавателни и/или практически)

Докторантите, завършили ДП “История на философията” трябва да умеят да осъществяват критични изследвания и свободно да боравят с философската методология (историко-философски анализ, сравнителен анализ), както и умения за осъществяване на

интердисциплинарна методология за изследване в областта на хуманитаристиката.

4. 3. Самостоятелност и отговорност

Докторантите в програмата трябва да създават и интегрират нови знания чрез самостоятелност на изследването, както и да разширяват обхвата на философската теоретизация чрез адаптация в актуалната проблематика. Да притежават самостоятелна преценка за постигнатите резултати от изследваната философска проблематика. Да притежават способност за адаптация в съвременния изследователски процес.

4. 4. Компетентност за учене

Докторантите в програмата трябва да покажат капацитет за систематично философско придобиване на знания и тяхното осмисляне и разбиране. Да показват компетенции в разбирането за научно изследване, публикационна активност и ориентация в съвременните библиографски и наукометрични системи.

4. 5. Комуникативни и социални компетентности

Докторантите трябва да демонстрират компетенции за концептуализация и осъществяване на проекти за нови знания, както и прилагане и разбиране на най- модерните теоретични достижения с областта на философското знание. Да притежава езикова компетентност, която да позволява свободния обмен на теоретичен материал и разпространение на идеи.

4. 6. Професионални компетентности

Докторантите в програмата по “История на философията” трябва да разбират в детайли техниките за прилагане на научно и академично изследване. Да имат компетентна преценка по сложни въпроси в областта на философията, дори и в отсъствието на пълни данни. Да представят систематично идеите си, да извеждат и да проблематизират философски концепти пред специалисти и неспециалисти в областта. Да притежават способност да продължат изследванията си в съответната философска област на по- сложни концептуални равнища, като допринасят за развитието на нови идеи и теоретични методи.

5. СФЕРИ НА ПРОФЕСИОНАЛНА РЕАЛИЗАЦИЯ

Придобилите ОНС „Доктор по история на философията“ имат следните възможности за професионална реализация:

В системата на Министерство на образованието, младежта и науката:

- специалист по хуманитарни науки;
- специалист по обществени науки;
- преподавател във висше училище;
- експерт към регионалните инспекторати по образование и култура по въпросите, свързани с хуманитарното образование и формите на неговото социално приложение;

- консултант и организатор на социални и културни дейности в неправителствени организации и в системата на непрекъснатото образование;
- изследовател в структурите на висшето образование; – експерт в общински отдел „Образование“;
- аналитичен специалист в образованието като изследовател в областта на философията, гражданското образование и съхраняване на културно-историческото наследство.

В системата на Министерство на труда и социалната политика като:

експерти в общинските комисии за образование и култура и към общинските дирекции.

Длъжности:

По националната класификация на длъжностите и професиите в Република България (2011 г.) длъжностите, които получилите ОНС „доктор по история на философията“ могат да заемат са:

- единична група 2310 – Преподаватели във висши училища;
- единична група 1223 – Ръководители на научноизследователска и развойна дейност; - единична група 1345 – Ръководители в образованието;
- единична група 3435 – Други приложни специалисти в областта на изкуството и културата.

Ръководител на секция

„История на философските и научните идеи:

Проф. дфн Т. Батулева)

*Квалификационната характеристика на успешно завършилите ДП “История на философията” е приета с Решение НС на ИФС, Протокол No14 / 25.06.2024г. т.10